

Social utblick

Arne Borg

Tillbaka till soffan?

En viktig regel för arbetet inom en handikapporganisation är att de handikappade själva skall stå för merparten av insatserna. I styrelserna skall de funktionshindrade eller i vissa fall deras anhöriga besätta majoriteten av platserna. Och tanken bakom denna regel är klar och oantastlig. Ingen är bättre skickad än den funktionshindrade själv att ta vara på de egna intressena. Ingen vet bättre "var skon klämmer". Förbättringen av deras livssituation skall vara deras eget verk. Vägöreheten hör det förgångna till.

En stor del av de funktionshindrade som bär upp handikapprörelsen är oförmögna till vanligt arbete och därför förtidspensionerade. Deras insatser är av ideell natur. De gör sin insats efter förmåga och någon ersättning utgår inte. Däremot upplever de flesta att de har en meningsfull uppgift i livet och det betyder mycket, inte minst för den egna psykiska hälsan. Både samhället och den enskilde individen har mycket att vinna på den ordningen och från samhällets sida har också hittills mycket gjorts för att underlätta handikapporganisationernas arbete.

Nu har emellertid ett orosmoln seglat upp vid hori-

sonten. Från den 1 juli 1993 har nya regler för förtidspensionering införts. Tidigare har det varit så att en nedsatt arbetsförmåga med 5/6 varit tillräckligt för hel förtidspension. Nu gäller att arbetsförmågan måste vara helt nedsatt. Omprövning av tidigare medgivna förtidspensioner pågår.

Och nu förekommer att man resonerar som så att orkar du vara aktiv i din handikapporganisation så är din arbetsförmåga inte helt nedsatt och följaktligen skall du inte längre vara berättigad till hel förtidspension. Millimetermättet tas fram för att avgöra om arbetsförmågan är nedsatt med 5/6 eller 6/6.

Den funktionshindrade som lever på förtidspension är självklart beroende av varenda krona i dessa tider och resultatet kan bli att man för att klara sig ekonomiskt väljer att avstå från aktiviteten i den egna intresseorganisationen. Det finns redan fler exempel på sådana följder.

Att göra en insats i en förening är verkligen inte det samma som att utföra ett avlönat arbete. Det kan inte vara lagstiftarnas mening att en förtidspensionerad skall dömas till en passiv tillvaro hemma i soffan. Inte lär det bidra till att hälsan förbättras. Snarare är påtvingad passivitet psykiskt nedbrytande.

En annan sida av problemet är att om den befarade utvecklingen blir verklighet så läggs större bördor på de anhöriga, som redan genom utvecklingen inom sjukvården fått en allt svårare situation.

Biträdande socialministern har uppmärksamats på problemet både genom uppvaktningar och interpellation och lovat att uppmärksamt följa utvecklingen. Löftet borde vara klarare än så. Självklart måste reglerna ändras så att frivilligt föreningsarbete kan förenas med hel förtidspensionering.

Se till att du får Ditt eget exemplar av Socialmedicinsk tidskrift!

Prenumerationspris 250 kronor

Socialmedicinsk tidskrift, Färjestadsvägen 18, 161 54 Bromma